

เรื่องเล่า

ประสบการณ์ประทับใจหลังจากเรียนเวชปฏิบัติและปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชน

นางภัชราพร โลกกลาง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

งานอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชน

ปีงบประมาณ 2554

เมื่อต้นปี 2551 ดิฉันได้มีโอกาสได้ไปอบรมเพิ่มเติม 4 เดือน หลักสูตรเวชปฏิบัติทั่วไป (การตรวจรักษาโรคเบื้องต้น) ในขณะที่ไปอบรมนั้นดิฉันได้รับมอบหมายให้ออกไปปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านโคกโพธิ์ ตำบลกันทรารมย์ ในตอนแรกที่ได้รับการคัดเลือกให้ไปอบรมนั้น ดิฉันยังคิดไม่ออกว่า ไปอบรมกลับมาแล้วจะสามารถนำมาพัฒนางานที่ทำอยู่ได้อย่างไร เนื่องจากการอบรมเวชปฏิบัติในขณะนั้นยังเป็นเรื่องใหม่ของโรงพยาบาลชุมชน เบื้องต้นคิดเพียงว่าข้อแตกต่างของคนที่อบรมเวชปฏิบัติกับคนที่ไม่ได้อบรม คือ สามารถตรวจรักษาเบื้องต้นแทนแพทย์ได้ และได้เงินค่าตอบแทน พ.ต.ส.เพิ่มอีกเดือนละ 500 บาท จากเดิมที่อยู่ศูนย์สุขภาพชุมชนได้เดือนละ 1,000 บาทเท่านั้น และการออกปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชนก็คงแค่ไปช่วยตรวจรักษาและเฝ้าสถานีอนามัยให้เขาเท่านั้น แต่เมื่อดิฉันได้เข้าไปอบรมเวชปฏิบัติจริงๆ แล้ว ความคิดหลายๆก็เปลี่ยนไป ในการอบรมนั้นได้เรียนรู้ทั้งการประเมินผู้ป่วย การดูแลรักษา การเยี่ยมบ้าน การดูแลชุมชน งานวิจัย การศึกษาคุณานอกสถานที่จากโรงพยาบาลต้นแบบที่สามารถจัดการให้ชุมชนสามารถดูแลตนเองได้ โดยพึ่งพาหน่วยงานจากภาครัฐน้อยที่สุด และได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการทำงานจากเพื่อนที่มาจากหน่วยงานอื่น ความรู้ที่ได้เป็นความรู้ทั้งเก่าและใหม่ที่เรานำมาปฏิบัติได้จริง แต่บางครั้งเราอาจมองข้ามสิ่งเหล่านี้ไป หรืออาจจะคิดไม่ถึงว่าเราสามารถทำได้จริง

หลังจากอบรมจบมาแล้วดิฉันได้ทำงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชนต่ออีก 2 ปี รวมระยะเวลาที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชน 3 ปี (21 มิถุนายน 2550 – 20 มิถุนายน 2553) ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมเวชปฏิบัติดิฉันตั้งใจว่าต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีกับผู้รับบริการให้มากขึ้น สิ่งที่เปลี่ยนแปลงหลังจากกลับมาทำงาน คือ ดิฉันมีความใจเย็นมากขึ้น มีความมั่นใจในการซักประวัติ ตรวจร่างกายและให้การรักษาเบื้องต้นแก่ผู้ป่วยมากขึ้น เวลาตรวจรักษาผู้ป่วยก็จะทำการตรวจร่างกายอย่างละเอียด มีการแยกโรคที่สงสัยและนำข้อมูลต่างๆ มาสนับสนุนจนสามารถระบุโรคที่ผู้ป่วยน่าจะเป็นมากที่สุดได้ เมื่อเกิดความลังเล สงสัย ดิฉันสามารถสืบค้นจากตำราและทางอินเทอร์เน็ตได้ทันที รวมทั้งสามารถโทรเข้าไปปรึกษาแพทย์ที่โรงพยาบาลได้ การดูแลผู้ป่วยแต่ละรายจะดูแลตั้งแต่เรื่องการเจ็บป่วย สภาพครอบครัว ความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม ให้ความเป็นกันเองกับทุกคน ถ้าผู้ป่วยรายไหนมีปัญหา ก็จะออกเยี่ยมบ้านหรือแจ้งให้อ.ส.ม. ช่วยติดตามผู้ป่วย และดิฉันพยายามสื่อสารภาษาท้องถิ่นให้ได้มากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดูแลผู้ป่วยในชุมชนชนบท ผู้ป่วยรายไหนมีเหตุการณ์ที่ไม่ซับซ้อนยุ่งยากมากนัก ดิฉันก็จะทำให้ผู้ป่วยที่ศูนย์

สุขภาพชุมชนได้เลย ผู้ป่วยไม่ต้องเสียเวลาเข้าไปที่โรงพยาบาล จากการปฏิบัติดังกล่าว สามารถลดจำนวนผู้ป่วยในเขตพื้นที่บริการไม่ให้เข้าไปใช้บริการที่โรงพยาบาลได้มากขึ้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สะท้อนมาจากการที่เคยมีแพทย์ที่โรงพยาบาลชุมชนเคยชมหลายครั้งว่าเจ้าหน้าที่จากศูนย์สุขภาพชุมชนเขียนใบส่งต่อผู้ป่วยจากสถานีนามัยมาที่โรงพยาบาลชุมชนได้ละเอียดดี สามารถทราบประวัติ การตรวจร่างกาย การดูแลรักษาเบื้องต้น และสามารถวินิจฉัยโรคได้รวดเร็วขึ้น ส่วนผู้รับบริการในชุมชนก็จะมีการมาใช้บริการมากขึ้นในโรคที่จำเป็น มีการพึ่งพาและดูแลตนเองเบื้องต้นมากขึ้น มีคำติชมมากขึ้น ประทับใจในการให้บริการมากขึ้น เนื่องจากเมื่อก่อนนั้นความเชื่อมั่นในการตรวจรักษาผู้ป่วยของดิฉันยังมีไม่มาก เมื่อได้รับมอบหมายให้มาปฏิบัติงานใหม่ๆ มีการแนะนำให้ผู้ป่วยไปรักษาต่อที่โรงพยาบาลชุมชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งบางครั้งเป็นโรคหรืออาการที่สามารถดูแลเบื้องต้นที่ศูนย์สุขภาพชุมชนได้ แต่เมื่อดิฉันได้รับการอบรมจนมีความมั่นใจในการดูแลรักษาผู้ป่วยแล้ว ดิฉันสามารถดูแลผู้ป่วยได้มากขึ้น มีการดูแลทั้งที่ศูนย์สุขภาพชุมชน ออกเยี่ยมที่บ้าน และประสานการดูแลรักษาไปที่โรงพยาบาลในรายที่ต้องการการดูแลอย่างเร่งด่วน ผลงานที่ดิฉันประทับใจและพอจำได้ในขณะที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านโคกโพธิ์ ก็คือ

1. การได้ออกเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเรื้อรัง ทำให้ทราบสภาพปัญหาและลักษณะการดำรงชีวิตของผู้ป่วย สามารถนำมาวางแผนการดูแลต่อเนื่องได้
2. การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชนสามารถขอสนับสนุนอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับผู้พิการในชุมชนได้หลายราย และทำเป็นแห่งแรกของสถานีนามัยในอำเภอชุมชน
3. การจัดทำแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยใน 5 อันดับโรคแรกที่เป็นปัญหาในศูนย์สุขภาพชุมชน และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง
4. การเป็นผู้นำทีมในการออกปฏิบัติการกู้ชีพเบื้องต้นของศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านโคกโพธิ์สามารถลดภาระของโรงพยาบาลในการออกรับผู้ป่วยได้มาก
5. เป็นที่ปรึกษาเรื่องการดูแลรักษาผู้ป่วยของสถานีนามัยในเขต โชนที่ 3 ซึ่งมีเจ้าหน้าที่โทรศัพท์มาขอคำปรึกษาเรื่องการดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นประจำ
6. เมื่อมีผู้ป่วยฉุกเฉินที่ Arrest หรือหมดสติ สามารถเป็นผู้นำทีมในการ CPR ให้การดูแลผู้ป่วยเบื้องต้น ประสานทีมช่วยเหลือจากโรงพยาบาล และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นในการช่วยเหลือผู้ป่วย เมื่อทีมแพทย์มาถึงสามารถใส่ท่อช่วยหายใจได้ทันทีที่ศูนย์สุขภาพชุมชนหรือที่เกิดเหตุ สามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้รวดเร็วขึ้น เพิ่มโอกาสรอดชีวิตมากขึ้น

ส่วนเหตุการณ์ที่ประทับใจที่สุดก็คือ การได้ดูแลบาดแผลของผู้ป่วยเรื้อรัง 2 ราย ซึ่งเป็นแผลที่ใหญ่มากและมีการติดเชื้อในแผลมาก่อน ผู้ป่วยเป็นเบาหวานและอายุมาก ต้องทำแผลนานประมาณคนละ 3 เดือน และแผลมีโอกาสติดเชื้อสูงมาก ถ้าเป็นเมื่อก่อนนั้นดิฉันคงจะแนะนำให้ผู้ป่วยไปล้างแผลที่โรงพยาบาลทุกวัน แต่เมื่อดิฉันได้มาสัมผัสวิถีชีวิตของชาวบ้านแล้วจะพบว่า การไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลแต่ละครั้งเป็นเรื่องใหญ่ ทั้งเรื่องพาหนะ ค่าใช้จ่าย คนนำส่ง ดิฉันจึงตัดสินใจว่า

จะดูแลแผลของผู้ป่วย 2 รายนี้เอง และดิฉันก็ทำสำเร็จ สามารถดูแลจนแผลของผู้ป่วย 2 รายนี้หาย เป็นปกติ สร้างความประทับใจให้กับผู้ป่วยและญาติเป็นอย่างมาก จนดิฉันสามารถนำมาเขียนเป็น เรื่องเล่าได้ 1 เรื่องเมื่อปี 2552

เมื่อดิฉัน ได้กลับมาปฏิบัติงานที่ห้องอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลชุมชนอีกครั้ง เมื่อกลางปี 2553 ดิฉันก็พยายามนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการตรวจและดูแลรักษาผู้ป่วย รวมทั้ง ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับทีมการพยาบาลของห้องอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์ หลายหลักสูตร บางครั้งไปช่วยตรวจรักษาผู้ป่วยที่ห้องตรวจโรค เมื่อมีปัญหาจากการปฏิบัติงานก็ จะพยายามใช้สติในการแก้ไขปัญหา และปรึกษากับหัวหน้างานหรือหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลเพื่อ ช่วยแก้ปัญหา บางครั้งมีผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยหลายคนที่มาเจอกับดิฉันที่โรงพยาบาล พวกเขาดีใจ มาก หลายคนบ่นคิดถึง อยากให้กลับไปอยู่ที่เดิมอีก พวกเขาบอกว่าเวลาไปตรวจรักษากับดิฉันแล้ว ประทับใจ ได้ทั้งการดูแลรักษา ได้ทั้งคำแนะนำ ความเป็นกันเอง มีบางคนที่ยังบอกว่าจะพาพวกเขา บ้านเดินขบวนขอให้ดิฉันกลับไปทำงานที่เดิม เมื่อดิฉันได้ฟัง ก็เป็นเหมือนกำลังใจ ผลักดันให้ ดิฉันมีพลังที่จะคิดและทำสิ่งที่ดี มีประโยชน์กับผู้ป่วยมากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ที่ศูนย์สุขภาพชุมชนหรือ โรงพยาบาล และดิฉันก็จะทำให้ดีที่สุดและทำให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

ภาพประกอบผลการปฏิบัติงานที่ศูนย์สุขภาพชุมชน

ออกคัดกรองผู้ป่วยในชุมชน

ตรวจสอบสุขภาพนักเรียน

ออกเยี่ยมบ้านผู้พิการร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน

ออกเยี่ยมบ้านผู้ป่วยในชุมชน